

HƯỚNG DẪN CHẤM MÔN NGỮ VĂN

A. Hướng dẫn chung

1. Cán bộ chấm thi cần nắm vững hướng dẫn chấm để đánh giá tổng quát bài làm của thí sinh, tránh đếm ý cho điểm. Do đặc trưng của môn Ngữ văn nên cần chủ động, linh hoạt trong quá trình chấm. Bài làm của thí sinh cần được đánh giá tổng quát, tôn trọng ý tưởng đúng của người viết.

2. Thí sinh có thể có những cách làm khác nhưng lí luận phải chặt chẽ, lí lẽ thuyết phục và có căn cứ xác đáng. Khuyến khích những bài sáng tạo về nội dung lẫn hình thức.

3. Bài thi được chấm theo thang điểm 20, lẻ đến 0.25, không làm tròn số.

B. Hướng dẫn cụ thể

Câu 1 (8 điểm)	
Nội dung	Điểm
<i>1. Đảm bảo cấu trúc bài NLXH</i> <i>Mở bài nêu được vấn đề; Thân bài triển khai được vấn đề; Kết bài khái quát được vấn đề.</i>	0.5
<i>2. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận</i> Trình bày suy nghĩ về cách hành xử trong cuộc sống được đặt ra từ bốn câu thơ trên.	0.5
<i>3. Triển khai vấn đề nghị luận:</i> Thí sinh có thể lựa chọn các thao tác lập luận phù hợp để triển khai theo nhiều cách <i>nhưng cần đảm bảo nội dung:</i> <i>* Giải thích:</i>	0.25

<p>“ Cửa trời trả cho Đất”: Nhận từ Trời – trả cho đất, không nhất thiết lúc nào trong cuộc sống chúng ta cũng phải cho – nhận từ một đối tượng.</p> <p>- Sống với “bàn tay luôn mở ra”: Sống với tinh thần trao đi vô điều kiện, không chờ đợi đền đáp. Chính vì bàn tay luôn mở ra nên sẽ “được” tất cả, cố giữ lại cho riêng ta sẽ trở thành người “mất” tất cả.</p> <p>=> Bốn câu thơ đề xuất một cách hành xử đẹp với đời, với người: Tinh thần cống hiến vô tư, vô điều kiện, không tư lợi cá nhân.</p>	<p>0.25</p> <p>0.5</p>
<p><i>* Bàn luận:</i></p> <p>- Sống với tinh thần “của Trời trả cho Đất”: chấp nhận tất cả mọi sự việc đến - đi trong cuộc sống như một qui luật tất yếu sẽ giúp con người có được cái tâm bình thản, an nhiên trước những biến thiên của thời cuộc.</p> <p>- Vào đời với “bàn tay luôn mở ra”: Luôn sẵn sàng trao tặng những gì cuộc sống và con người cần ở ta, khi đó con người sẽ nhận được những niềm hạnh phúc lớn lao, tình yêu của người, của cuộc đời, ta như có được cả đất trời, vũ trụ.</p> <p>- Luôn hiểu rằng “ cho đi nào có mất - mất vì giữ cho ta”: Hành xử với đời với người bằng thái độ bao dung, độ lượng, không chấp nết, không chờ đợi sự đền đáp từ người được ta trao tặng, ta sẽ có một tâm hồn giàu có, một cuộc sống với những giá trị tinh thần phong phú.</p> <p><i>*Mở rộng:</i></p> <p>- Bốn câu thơ đề xuất một cách hành xử đẹp nhưng không dễ thực hiện trong cuộc sống, nhất là với hai bàn tay “ không bao giờ nắm lại” trước những người thực dụng, toan tính, ích kỉ. Đó thực sự là một thử thách lớn.</p> <p>- Đây không phải là một cách an ủi tinh thần khi cho đi mà không nhận được sự hồi đáp xứng đáng.</p> <p>- Đừng vì muốn có, muốn được mà cho đi. Đó là biến tướng khác của lòng tham, sự ích kỉ, không phải cách hành xử mà bốn câu thơ đề xuất.</p>	<p>1.0</p> <p>1.0</p> <p>1.0</p> <p>0.5</p> <p>0.25</p> <p>0.25</p>
<p><i>* Bài học nhận thức- hành động</i></p> <p>- Trình bày được bài học trong nhận thức và hành động</p> <p>- Có những phương hướng cụ thể trong cách hành xử của cá nhân</p>	<p>0.5</p> <p>0.5</p>

<p><i>*Điểm chung của hai bài thơ: Vẻ đẹp của hùng tâm tráng chí.</i></p> <p><i>*Phân tích:</i></p> <p>- Tỏ lòng – Phạm Ngũ Lão:</p> <p>+ Giới thiệu tác giả, hoàn cảnh sáng tác tác phẩm: Phạm Ngũ Lão là vị tướng trẻ tài giỏi thời Trần..., bài thơ ra đời trong khí thế quyết chiến quyết thắng của nhân dân Đại Việt trong cuộc kháng chiến chống quân Mông Nguyên lần thứ hai.</p> <p>+ Phân tích giá trị nội dung tư tưởng của bài thơ: Là lời bày tỏ lí tưởng cao cả, khí phách anh hùng, chí hướng lập thân của Phạm Ngũ Lão. Nỗi thẹn của người anh hùng chính là sự thể hiện hoài bão, khát vọng lập công lớn và lưu lại tiếng thơm cho muôn đời.</p> <p>-Cảnh ngày hè – Nguyễn Trãi:</p> <p>+ Giới thiệu tác giả, hoàn cảnh sáng tác của tác phẩm: Nguyễn Trãi là vị anh hùng dân tộc, danh nhân văn hóa thế giới; là bậc công thần dưới triều vua Lê Thái Tổ; tuy nhiên do bị bọn gian thần gièm pha nên có thời gian dài Nguyễn Trãi là “nhàn quan”. Bài thơ có thể ra đời trong hoàn cảnh đó.</p> <p>+ Phân tích giá trị nội dung tư tưởng của bài thơ: Cảnh ngày hè là một bức tranh thiên nhiên và cuộc sống không chỉ vẽ bằng cặp mắt tinh tường mà còn bằng một tâm hồn rộng mở: những sắc màu tươi sáng, rực rỡ; những nét vẽ táo bạo tràn đầy sức sống; khung cảnh cuộc sống gợi vẻ đẹp thanh bình, ấm no. Qua đó, ta thấy được một tâm hồn tha thiết yêu thiên nhiên, cuộc sống, nặng lòng cùng dân, nước. Nguyễn Trãi tự răn mình, luôn thực hiện lí tưởng nhân nghĩa vì độc lập của nước nhà, vì hạnh phúc của nhân dân.</p> <p><i>Lưu ý: Học sinh không phân tích tràn lan, cần tập trung phân tích làm nổi bật biểu hiện của “chí” ở mỗi tác phẩm.</i></p>	<p>1.0</p> <p>0.5</p> <p>2.0</p> <p>0.5</p> <p>2.0</p>
<p>c. Nhận xét, đánh giá chung:</p> <p>- Quan điểm “Thi ngôn chí” đã khiến nhiều lớp độc giả đời sau thưởng thức và đánh giá thơ ca trung đại Việt Nam chủ yếu ở chức năng giáo dục, coi trọng mục đích giáo huấn. Thực chất thơ ca nói chí cũng chính là thể hiện tình cảm, cảm hứng phong phú, đa chiều của con người trung đại.</p> <p>- Những điệu tâm hồn đó được thể hiện bằng một hình thức nghệ thuật độc đáo, giàu cá tính sáng tạo, đặc biệt là giọng điệu riêng của từng tác giả.</p>	<p>0.75</p> <p>0.75</p>
<p>4. Chính tả, ngữ pháp</p>	<p>0.5</p>

Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.	
<p>5. <i>Sáng tạo</i></p> <p>Thể hiện suy nghĩa sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ</p>	0.5
TỔNG ĐIỂM	20.0

MA TRẬN ĐỀ
 Đề thi chọn học sinh giỏi lớp 10
 Liên cụm

Câu	Ý	Nhận biết 10%	Thông hiểu 20%	Vận dụng 40%	Vận dụng cao 30%	Tổng
1	1	1.0đ				1.0đ
	2		1.0đ			1.0đ
	3			3.0đ		3.0đ
	4				2.0đ	2.0đ
	5				1.0đ	1.0đ
2	1	1.0đ				1.0đ
	2		3.0đ			2.0đ
	3			5.0đ		6.0đ
	4				2.0đ	2.0đ
	5				1.0đ	1.0đ
Tổng		2.0đ	4.0đ	8.0đ	6.0đ	20.0đ
%		10%	20%	40%	30%	100%